auſtera religio:cũ ꝯ eius pie credendum
ſit.ꝙ q̄ talē grãꝫ a dño hũerit ut cũ
ctis q̄ ſeculi ſũt relictis rligiõeꝫ itra
ueit.ſi vrget ꝓpoſitũ ſuũ ⁊ conat̄ ad
ꝓficiẽdũ.ſtatĩ ḡdũ iſtũ p̄mũ tranſi
bit:ꝓpt̄ ordĩatã vitã quaꝫ aſſũpſit.
et bõ exẽpla et doctrinas pr̄m que
multũ iuuãt ad ſecurꝫ ꝓfcũ ſpũalē.
Et hec dcã ſufficiãt ꝓ nũc de carita
te ãgelica:ſiue de p̄mo ḡdu pñcipa
li caritatis incipiẽtis. Seq̄t̄ nunc
aliq̃ colligere de.2.ḡdu pñcipali eiꝰ.
¶ Capitulũ.3m. De caritate archãgelica.
Archãgelica caritas ſic dici poteſt:
ꝙ p eã mereat̄ hõ q̄ ipam ha
bueit ĩ numerꝫ archãgeloꝝ aſſumi.
hoc ē ĩ choꝝ archãgelicũ:q̄ ē ſcḋus
ĩaſcẽdẽdo.et.8.ſiue penultĩꝰ ĩ deſcẽ
dẽdo. Hic ē adũtẽdũ ſcḋm bõ ventu.et
alios doctores ꝯformit̄.ſilit̄er ⁊ apo
ſtolicas doctrinas et ſcripturas ali
as canõicas:ꝙ tenendũ ē abſq̃ꝫ du
bio.ꝙ ꝯuis caitas ſit qualitas ſim
plex ĩdiuiſibilis eẽncie.tamen poteſt
augeri ĩ via. Sꝫ qñtũ et p queꝫ mo
dũ:difficile ē videt̄. Dictũ ē ãt ſup.ꝙ
ſolꝰ deus eã creat ĩ aĩa:et poſtq̄ cre
ata ē.ſolꝰ deus p̄t eã augere:qđ tñ
de cõi lege nõ facit niſi ꝯcurrẽte hũa
no ſtudio. Ad hoc valet.qđ apl̄s
dicit p̄ᵃ ad theſ.2. Obſecro vos fra
tres vt habũdetis magis.q̄ꝛ dicat.
Aptate vos:vt ſua dona ĩ vobis deꝰ
multiplicꝫ. Ad hũc ſenſũ pluima dcã
ſua ſonãt:q̄ꝛ ex ſolo ſtudio hũano
nẽo p̄ualet ĩ ſe cãre maiorē caita
tem:ſꝫ ſi facit qđ in ſe ē.viꝫ qđ p̄t ex
naturalibꝫ et ḡtuitis q̄ actualit̄ ha
bẽt:ĩc mẽtur caitatis augmẽtuꝫ.qđ
tñ nõ fit n̄ p ſolũ deũ. Fit aũt hoc or
dinate:p̄mo ordĩatiſſiē vt augꝰ dicit:
q̄ꝛ nl̄ redditur in meito qđ nõ ꝯgru
at p̄cepto. P̄ceptũ ē.ut ſis paup ſpi
ritu:meritũ ē.vt hẽas regnũ celoꝝ.
P̄ceptũ ē.ut ſis mitis:meitũ ē ut poſ
ſideas t̄rã. Et ſic de alijs oĩbꝫ:a max
imo vſq̃ꝫ ad mimũ. Igit̄ qñ ſentit
hõ bõe volũtatis hãc grãꝫ.ꝙ nõ ſo
lũ cupit ꝓficere.ſꝫ etiã ꝙ ordiate ſe
vult iſtituẽ.ponendo efficacit̄ manũ
ad opus.et p̄cipue iuxta ꝯſiliũ ſcõꝝ
patrum ſe tradit in obediencia ali
cui ſpũali prĩ.ne videlicet ſit ſimul
mgr̄ et diſcipulus:ſꝫ legitĩe oĩ cuã
atq̃ꝫ vigilãcia ſuũ ſenſũ alterius
arbitrio ſubdat.q̄tenꝰ ſecure viam
quã nũq̄ ingreſſus ē pãbulet:hic or
dinate ꝓcedit.et iã aliquē gradũ ul
tra cõmeꝫ lãguorem p̄ceptoꝝ aſcẽdit.
Quaꝫ ãt obia hanc p̄rogatiaꝫ hẽat.
vt viꝫ teſte btõ gregꝰ.mẽti ceteras
v̄tutes iſerē ſoleat:ſic pſuadet̄. Nã
deꝰ oĩno fidelis et iuſtꝰ ē:q̄ grandi
ſerio p̄cepit hõi ut in eiꝰ dilectõe ꝓfi
cere ſtudeat. Et vtiq̃ꝫ notũ ē.ꝙ max
ĩma dubietas ē:qđ potiſſimũ eligere
hõ debeat ut ſecure ꝓficiat. Notũ ē eci
ã.ꝙ ſi hoc veracit̄ ſciat:nõ tñ hꝫ vies
illđ exeq̄ndi. Si gͦ nulla ſecuritas
relcã eet̄ hõi boē volũtatis:poſſet ſe
racõnabilit̄ excuſaꝫ dicendo. Domi
ne nec ſcio nec valeo facē qđ iubes.
Igit̄ vt ſecurꝫ aggreſſũ hẽamꝰ ad ꝓ
fcm̄ caritatis ac omnium virtutũ:
planã viã oñt nobis dñs v̄bo et exē
plo.ſcꝫ obedientiaꝫ.dicẽs. Qui vult
venire pꝰ me:abnegꝫ ſemetip̄m. Et
apoſtolis dixit in pſona omnũ p̄la
torum. Qui vos audit me audit:et
qui audit me.audit eum qui miſit

me. Et breuiter ita ē cōis hec doctri
na tam in veteri q̄ꝫ in nouo teſtamē
to: ut pene michil aliud videāť ſona
re ſacri codices: q̄ꝫ ut hominem ad ꝑ
fectam obediencíam ꝑducere velint.
Hanc moyſes. hanc ſamuel. hanc
dauid. hanc ſalomon. hāc cetus om
niū ꝓphař et aplōrū. martirum et
cōfeſſoř ac virginū. ceteroř qȝ ſcōř
oīm experiencia docente. teſtanť eſſe
certiſſimā viā ad deū. Et q̄ hanc ne
gligit: ad deū ꝑuenire neq̄ q̄ꝫ p̄t. Ne
aūt homo ſe excuſare velit de impo
tencia: ꝓmiſit ei dominus adiutori
um dicens. Nolite timere quia ego
vobiſcū ſū: ⁊c̄. plurima. Rcē ergo ar
changelicam caritatē ſiue ſcd̄m gra
dū ſeruus dei apph̄endit: q̄n non ſo
lum cōmuni obediēcia qua ceteri ele
cti prelatis ſe ſubdunt. ſed eciā om
ni obedicíena ſe ſubdꝫ ſpirituali pa
tri ꝓpter amorem dei. Dicunt alij q̄
dam. q̄ꝫ oracio ⁊ deuocō. ſcd̄m gradū
caritatis obtineant: et obediēcia cū
ceteris virtutibȝ t̄ciū ḡdū. Vn̄ btūs
gregori⁹ dt̄: q̄ꝫ ſūt nōnulli q̄ diuine
largitatis munē referti. ſecretoř ce
leſtiū ſūma et capē ꝓualēt et nūci
are: hij int̄ archāgeloř numeř depu
tanť. Que aūt ſint hec ſūma: oñdit
btā mechtildis dicēs. Qui orōne ac
deuocōne familiari⁹ deo intēdūt ⁊ ꝓx
imis ſuā doctrinā. cōſiliū. auxiliūqȝ
impēdūt: in ſcd̄o gradu archāgelis
inſeruntur. Et qui exercēt ſe in pa
ciēcia. obediēcia et voluntaria pau
ꝑtate ac humilitate. omneſqȝ virtu
tes fortiter ꝑagunt: terciū gradum
cum virtutibus hij conſcendunt. Di
cit quoqȝ beatus gregori⁹. q̄ꝫ ſūt nō
nulli qui mira faciunt. ſigna valen
ter opantur: hij ad ſupnarum vir
tutum ſortem ⁊ numerū congruunt.
Et in hunc modum apud diuerſos.
diuerſimode p̄nt exercicia ſiue ſtu
dia huiuſmodi aſſignari. Sed qua
litercūqȝ ordinentur. hoc certiſſiē te
nendum eſt: q̄ꝫ nullā ꝓrogatiuā ha
bent maioꝛis premij conſequendi in
futura gloria: niſi inquantum pro
cedunt ex maiori caritate: ut dictū ē
ſupra. Nec debet offendere quempi
am. ſi ſcōrum dicta videantur quaſi
eadem replicare. ac ſi diuerſoř gra
duū ſemꝑ ſint eedem opaciones: q̄ꝛ
ip̄a caritas ꝑ cui⁹ augmentacione
omnia fiunt: in duobus p̄ceptis con
ſiſtit: videlicet in dilectione dei ⁊ ꝓx
imi. Quicquid ergo melius iuuat
ad ei⁹ augmentum: hoc congruenci
us eſt applicandū. Vn̄ ſi hō p⁹ p̄mū
gradū ſentit ſe efficacius iuuari ꝑ
orōnē q̄̄ ꝑ obediēciā: tunc conſulte
ꝓponere debet oracionē et deuotas
meditaciones obediē. donec creſcat.
Si autē ecōtra. tūc ꝓcedat ut iā di
ctū ē: videlȝ mācipando ſe obediēcie.
Et hanc reoꝛ ſecurioꝛē viā ſi bn̄ di
cta ſcōř intelligo: q̄ꝫuis alia bōā ſit.
Dicit eñ beatus anthonius in lau
dem ſcī pauli ſimplicis: q̄ꝫ ideo ſecuť
et cito ad ſpūalē ꝑfcōnē veneit: pro
eo q̄ꝫ ſtatī p⁹ ꝯuſionē ex toto ſe obe
diēcie mācipauit. Et ſubdit ibidem.
Qui vult cito ꝑfcūs fieri: oī obiā ſpi
rituali prī ſe ſubdat. Et caſſia⁹ i ſuis
collacōibȝ idip̄m ſepe teſtať. Sȝ for
taſſe hoc non ē oībus datum: ⁊ ideo
ſunt eciam alia exercicia quibus v
tiliter ſe caritas occupare ſolet: do

nec paulatim et quaſi moroſi⁹ ad
pfectionem veniat. Forte aliquando
bone voluntatis hō ē naturalit̄ cer
uicoſus. durus. īmanſuus. ſui ſenſ⁹:
intēt̄ vt ſtati poſt acceptū nouic̄ gti
am non ſe poſſit ex toto frangere ꝗ
plene reſignare. Hic talis cogi non
debet ad talia q̄ oīo ſunt ſibi diffici
lia ꝗ īpoſſibilia. alioquin citius ſpū
aliter morieť q̄ pficiet ſicut heu ſe
pius cōtingit: ſ; debet paulatim ad
pfectam induci obediētiam p talia
exercitia q̄ ſunt ſue nature ꝯgrua.
Qd em̄ non apphendimus hodie. h⁹
iuuante deo poſt menſem dieꝝ adi
piſci poterimus: ſi bō voluntas pſe
uerauit in nobis. Hinc ē ꝙ abbas
paſtor laudať. eo ꝙ diſcrete quēdā
ſimplicem frēm q̄ ſe teſtabať orare
non poſſe ad op⁹ rurale trāſmiſeit:
qñ ali⁹ qdam abbas eū pene deſtru
xiſſet. q̄ eidē fratri oracōes indicere
moliebatur. Vn̄ btūs greg⁹. dicit. 2.
mo. Cetere virtutes niſi ea q̄ appe
tunt prudenter agant: virtutes eſſe
neq̄q̄ poſſunt. Et apl's rōnos incre
pat. ꝙ indiſcrete obediebāt. Vbi dic̄
orig̃: ꝙ non pꝛe diſcreciōis ſit. ſcire
cui verbo. cui re opi obediendum ſit.
Nō em̄. ait Ihero⁹ poſt eccūaſticū. 3A.
omnia poſſum⁹ oēs: neq; omnib; ō
nia expediūt vel ꝯueniūt. Hic eciam
in regulis patrū p̄cipitur prioribus.
vt modeſti ſint ī p̄cipiendo: ꝓpter pi
culum p̄cepti et q̄rūdam īpfectionē.
Melius ſiqdem ē. ꝙ ad tēpus ſtet
frater in gradu inferiori: q̄ ꝙ p co
natum indiſcretū dum ſubleuaī pu
tatur piculoſe deiciatur. Et dicūt cō
muniter ſancti patres. ꝙ in hoc no

tatur imprudentia preſidētis. ſi au
dacter et ſine conſilio precepta mul
tiplicat: alligando onera importa
bilia que met nequaq̄ portare poſ
ſet neq; portauit. Alioquin ſi ipſe
met expertus eſſet difficultatem vir
tutum et temptationum varietatē:
ceſſaret vtiq; a talibus: ſi ita proxi
mum ſicut ſe diligeret. Sapiēs em̄
in omnibus metuit: ſicut dicitur ecc̄
aſtici. 18. Ex quibus ſatis patet. q̄
diſcrete quidam aſſignant ſecundo
gradui caritatis pocius oraciones
deuotas et meditationes ſanctas
q̄ ardua virtutum exercitia: quidā
econtra vt dictum eſt. Requiritur er
go nedum ad ſpiritualem profectū
beniuolus diſcipulus ſed eciā diſcre
tus magiſter: qui ſcilicet ſcḋm euan
gelium dictum debet eſſe fidelis et
prudens: ne ſi ceco cecus ducatum
prebere contendat. pariter in foueā
cadant. Hic ſcḋm btm̄ bernardū. eſt
magnus defectus in humano gene
re. Ait em̄. Ve noſtro generi ab im
pfectione ſua. Nam et ſi omnes dili
gendi ſunt: ſ; tamē ad cōſilium ſoli
eligantur qui prudentes ſunt et be
niuoli. Sed heu. vix in multitudine
hominū. reperies vel vnum in vtra
q; gracia conſūmatum. Haut facile
ſiquidem vel prudenti beniuolenciā:
vel fideli ineſſe ſapienciam deprehē
das. Sine numero ſunt. quos vtri
uſq; muneris expartes eſſe conſti
terit. Hinc exiuit magiſtrale prou
bium illud: Difficilius eſt precipe
re q̄ obedire. Conſtat nimirum.
ꝙ niſi bene inſtitutus fuerit ma
giſter. diſcipulum melius proficere

apud ſeipm̄ ꝑ bonā voluntatem ac
ſacrorum librorꝫ lectionē ꝙ puerſis
aut impitis monitis obtpaē: ꝙuis
nichilominus in hoc non ſit ꝑuum
periculum · Reſtat ergo ꝙ qui vult
ſecure ꝓficere in ſpirituali vita. vt
exptum magiſtrum querat. ſeqꝫ illi
in ꝓmptam obediencam tradat: de
um eciam iugiter roget ut mgr̄o in
ſpiret que vtiliter ꝑcipiat: ſibiqꝫ ipi
grāꝫ largiat̄. humilit̄ ac pſeuerant̄
obediendi. donec ad diſcrecionē ple-
nam boni maliqꝫ ꝑueniat: ſicqꝫ ma
ture tandem ab eo licenciatus · dein
ceps ſolum deum mgr̄m habeat · Di
cit eni̅ btūs paul9: ꝙ ſpūalis oīa di
iudicat. et ipē a nemīe diiudicatur ·
Qui ante hanc grām ab obediencia
recedit. cōparatur infanti ablacta-
to ſuper matrem ſuam ante tēpus:
de quo non dubium eſt. ꝙ ad ꝑfectū
robur poſſit minime conualeſcē · Ex
quibus patet. ꝙ ſit ſalubre ī appro-
bata religione pſeuerare: quia illa
eſt veriſſime ſcola virtutum. in qua
preſidet infallibiliter ſpiritusſanct9:
vbi nil ꝑcipitur niſi ſcd̄m regulam
ſcōꝝ patrū. vbi oīm virtutū ſumma
in diuerſis vaſis gracie ꝯſpicit̄: vbi
vnus ab altero iuuatur. animatur.
roboratur. deprimitur. humiliat̄. ſub
leuatur: ꝓut vniciqꝫ eodem ſpiritu
inſtigante opus fuerit · Hinc bea-
tus ieronimus ait · O felix et habū
dans gracia: in obediencia ſumma
virtutum · Nam ſimplici greſſu du-
cit hominem ad criſtū · Mens non
ſolum excuſatur ad reddendam ra
cionem de ſubditis: ſed nec eciam ob
ligatur de ſeipā · O ſumma libertas:

qua obtenta. vix poſſit homo pecca
re · Et iterum · Doceo te non tuo ar-
bitrio dimittendū: ſed viuere in mo-
naſterio ſub vnius diſciplina pr̄is
conſorcioqꝫ multorum: ut diſcas ab
alio humilitatem ab alio pacienciā.
Hic te ſilentium: ille doceat manſue
tudinem · Non facias quod vis. com
medas quod iuberis. habeas quan
tum accepis: ſubiciaris cui non vis.
laſſus ad ſtratum venias. ambulāſ
qꝫ dormites: et necdū expleto ſomp-
no ſurgere compellaris · Seruias fra
tribus. paſſus iniuriam taceas: pre
poſitum monaſterij timeas ut domi
num. diligas ut parētem: credas ti-
bi ſalutare quicquid ille preceperit:
nec de maioris ſentencia iudices. cu
ius officij eſt obedirē et implere que
iuſſa ſunt · In hunc modum de ſan-
cta obediencia et alijs virtutibus
plurima dicta ſanctorum reperiun-
tur: eligat quiuis quod ſibi conueni
at · Hoc pro nunc ſufficiat. ꝙ obediē
cia habet iſtud ſingulare priuilegi-
um: ꝙ omnium virtutum ſummam
ſecum portat: neqꝫ vere obedienti po
terit vlla virtus deeſſe · Hoc eciam
ſciendum: ꝙ nemo recte proficere di
citur: ſi non in oībus virtutibus cre
ſcere concupiſcat. Vnde iohānes ab
bas dixit · Ego volo hominē ex om
nibus virtutibus ꝑcipere · Itaqꝫ ꝑ
ſingulos dies ſurgens mane. de om
ni virtute ſume principiū: et māda-
tum dī cuſtodi in magna paciencia.
Hoc eſt dicere. ꝙ nullā virtutē ex
animo debet abicere vel contempne-
re: ꝙuis opera eius raro aut nūq̄m
exerceat · Sunt enī nonnulli qui

neq̄uaq̄ꝫ mēcionē audire volunt de
virtutibꝫ:niſi q̄bꝫ ex corde quaſi na-
turali inſtinctu afficiunť· Sicut na
taliter ꝓdigi.nolunt auſcultare ſi
q̄d de ꝓudencia dicať·auari de libe-
ralitate·hūiles de magnanimitate.
iracūdi de māſuetudine.⁊ ſic de alijs:
putātes ꝙ ſola bona volūtas opa
ipſoꝝ ſine ꝯcurſu virtutū debeat ⁊
ſufficiat rectificare. Sūt alij ita mē
tis inopes.ut putēt ꝙ hoc ſit ꝯtra
hūilitatem ſi virtutū aliarū mēcio-
nem facerēt vel audirēt:fingentes
ſibi illud ſapientis melius ſeruire:q̄
ſimplicit̄ ābulat bn̄ ambulat·cū ſi-
milibꝫ. Oēs hij lactis ſunt ꝑticipes:et
ꝙ diu ſic ſenciunt.tollerādi quidem
ſunt:ſꝫ minime laudandi· Dicit em̄
btūs aug⁹·ꝙ ille pie et iuſte viuit:
qui verū integer ꝯſiderator eſt· Et
verus humilis virtutes non aſper-
natur.ſꝫ vicia· Qui aūt vnā virtu-
tē abicit.oēs abicit:et qui vnā habꝫ
omnes habꝫ. Tanta ſiq̄dem inter ſe
ſunt amicicia ꝯnexe:ut ſociam nul
latenꝰ ſolam relinquant· Et beatꝰ
ieronimꝰ dicit in li·de·xlij·mānſiōibꝰ:
ꝙ nō ſemꝑ vni virtuti dāda ē opera:
ſꝫ ſic̄ ſcriptum eſt· Ibūt de virtute i
virtutē:hoc eſt de alia trāſeundū ē
ad aliā q̄ herēt ſibi:et ita int̄ ſe nex-
e ſunt.ut qui vna caruerit oībꝰ ca-
ruerit· Vbi ē diligenter aduertēdū
ſꝫm ſcm̄ thomā et alios moāles con
formiter:ꝙ aptitudo ad virtutes i
eſt nobis a natura:licet ꝯplemētū
virtutū ſit ꝑ aſſuetudinē vel ꝑ aliq̄ꝫ
aliam cauſam· Inclinacōes aūt hu
mane ſunt valde multiplices:⁊ ideo
opꝫ ꝙ ſint eciam multe virtutes il

lis correſpōdentes que eas ꝑficiant.ne
in actus vitioſos ꝓruant:ſꝫ ad ac
tus meritorios conſurgant· Neceſ
ſe enī eſt ut ad quālibet inclinacio-
nem naturalē determinatā ordine
tur aliqua ſpēalis virtus:eo ꝙ na
turalis aptitudo nō ſufficiat ad ope
ra meritoria efficacit̄ producenda·
Vnde ſeq̄tur quia homo habet incli
nacōem quādam ad deum ſaltē ꝯfu
ſam et impfectam ſiue languidam:
opꝫ ꝙ ordinetur aliq̄d diuinamē na-
ture q̄d ipſam ꝑficiat quo ad illa q̄
hanc inclinacōem ꝯcernunt. Sed q
hoc ſolius dei eſt.nec vlla creatura
ad hoc ſufficit:ideo ponuntur tres v̄-
tutes diuine que theologice dicunť:q̄s
dominꝰ deus gratis ſine omni meri
to racōnali aīme infundit· Hee ſūt.
fides·ſpes·caritas· Per fidem datꝛ
veri dei cognicio: Per ſpem tencio:
Per caritatem fruicio·quātum ad
ſtatum vie ꝑtinet· Quia eciam ho-
mo habet inclinaciōem quādam ad
ſeipſum et proximū et per ꝯſeq̄ns
ad oēm creaturā aliam:ideo optet
ꝙ eciam huic inclinacōi detur iuua
men efficax quod quo ad hec ipſaꝫ
ꝑficiat:et ergo aſſignantur ei qua-
tuor virtutes cardinales cum ſibi
ānexis que valde multe ſunt ꝓpter
racionem dictaꝫ:quia īclinacio iſta
valde multiplex eſt. Vnde q̄dam ex
tendūt numeꝝ eaꝝ ad·xo·vel ampli-
us:q̄ oēs ſūt magn̄ dei munēa ſūme ve-
nerāda ⁊ neq̄q̄ꝫ ꝯtemnēda. Redeūdo
ergo ad ꝑmū.ſi vere obedienti nulla
virtus deeſt·reſtat ꝙ qui aliq̄ꝫ vir
tutē contemnit.ꝙ ipſe veraciter obe
diens non ē:neqꝫ vnq̄ꝫ ſpiritualem

vitam inchoauerit perfecte· Forte a
liquis contra hec obiciat et dicat.ꝙ
multi ſancti et ꝑfecti viri fuerunt.q̄
de hijs virtutibus nichil ſciuerunt:
quomodo ergo verum eſt dictū au
guſtiniꝰ ꝙ qui vnam habet omnes
habeat· Item.nonnulli fratres bo
ni teſtimonij quandoq; in hmoi vo
ces ꝓrumpunt et ita eſſe putant: ⁊
tamen ſperant̄ eſſe in gracia · Quo
modo ergo tales dicantur nūq̄m ꝑ
fecte inchoaſſe.cū iuxta p̄miſſa oēs
virtutes habeāt· Reſpondēdū ad p̄
mū.ꝙ in primitiua eccīa quando ad
huc ſacra ſcriptura non erat expla
nata.ſed velut tenebroſa aqua ī nu
bibus aeris.tunc iſte modus loquē
di magiſtraliter ⁊ cōpendioſe de vir
tutibus nondū erat in vſu.ſed ꝑ ali
as circūlocucōnes ſimplices.ſe mu
tuo ſcī viri informabāt de hijs q̄ ad
ꝑfcām virtutū exercicia ꝑtinebant:
et hoc ſufficiebat· Neq; ex hoc cōclu
di poteſt ꝙ virtutes non habebant.
aut de ipſis nichil ſciebant:cum vti
q; tantam graciam diſcrecionis ha
bebant ut cunctis ad ſe venientib;
ſaluberrima conſilia darent· Quid
enim eſt aliud.graciam diſcrecio
nis habere:q̄ꝫ de ſingulis virtutib;
iudicare: Ymmo non parum adiu
ti fuerunt poſteriores ſancti ex dcīs
ipſorum:qui ſubtiliter de virtutibus
ſcripſerunt· Ad ſecundum dicendū:
ꝙ plures inueniuntur deuotarij ad
huc paſſionati et immortificati:qui
ꝓprias voces non intelligunt· Se
pe vnū dicunt:et aliud faciunt· Nec
mirꝫ.ꝙ in iſta materia morali q̄ ꝓp
ter ſui multiformitatē difficilima ē.
minus ſobrie loquūt:quādo eciam
ſcī et docti viri plerūq; in hijs tāta
ꝯplexitate agitentur.ut q̄d eligant
vix reꝑiant · Igitur qui ad pauca
reſpiciunt de facili enūciant: et ideo
non mirū ſi decipiant̄. Verū ſi hmoi
locucōnes ex fatigacione vel animi
leuitate quaſi venialiter ꝓcedāt.nō
directe virtutes extinguūt licet im
pediant:ſed ſi ꝑtinaciter ita affirma
re contendant.nequaq̄m eos eſſe in
gracia timēdū eſt · Ait enī apte bea
tus gregoriꝰ.ꝙ humilitas ſine caſti
tate deo non placet· Et nulla ē for
titudo.ſi iuſticie metas tranſierit:et
ſic de alijs oībus. Patet ergo.q̄ꝫ cre
bro humilitati fit iniuria:quando hij
eciam humiles videri volunt qui pe
nitus humilitatis precepta non ob
ſeruant· Exemplum ponit idem gre
gorius de heliu·iob·37·et ſaul:et a
lijs multis· Forte adhuc quis obici
at dicens. Magna virtus eſt caſti
tas cōiugalis:quam omnis ꝑfectus
non habet monachus:qui ꝑpetuam
abſtinenciam coitus vouit ⁊ ſeruat.
Similiter de magnanimitate bel
latorꝫ ꝓ fide ⁊ iuſticia.⁊ cetera hmoi
plura que monachis indiciant̄:er
go apte pꝫ ꝙ qui vnā virtutē hꝫ:nō
ex hoc cōuincit̄ oīs virtutes habē.
Sequitur eciā ꝙ ſūt alique virtutes
de quibus nichil curare debet mona
chus:ſed pocius abicere· Reſponden
dū.ꝙ aliud ē dicē.hrē virtutē aliq̄ꝫ:et
aliud hrē exercicia virtutis. Dcm̄ ē ſup̄.
ꝙ nā humana hꝫ aptitudinē ad oīs virtutes:
dictū ē eciā.ꝙ grā naturā ꝑficit:cur
ergo debeat dici.ꝙ monachus aliq̄
virtute careat.non apparet· Q aūt

non habeat exercitia oīm virtutuꝫ
ad extra oīo clarū est: michilominꝰ
ſpiritualiter ea habet. et oīs qui in
gracia est ſaltem īplicite. Iuxᵃ illud
p̄s: ꝑticepes ego ſum oīm timentiuꝫ
te et custodiencium mandata tua ·
Sūt em̄ ſicut ſanctꝰ thōs dicit 22ᵉ·
questi· 80· quedā negotia a deo ſibi
repugnancia: ut ꝯuenienter ſimul
exercei non pñt. Et ideo ille qui ma
ioribus deputātur. illis ꝓhibentur
minora: ſicut clericis belligerare. ⁊c̄.
Dic̄ btūs bern̄· in apologetico ſuo: ſe
omniuꝫ religionū regulas obſerua
re: non quidē corporalit̄· ſꝫ mentalit̄·
Ait enim cuidam cluniacēſi. Poteſt
fieri. ut tu bonum opꝰ qd̄ facis. īuti
liter facias: qd̄ autem ego inutiliter
diligam opus tuum qd̄ facis. ōm
no poſſibile non eſt. Et hoc eſt nota
bile verbū: et ad ꝓpoſitū noſtrū val
de accōmodū. Proch dolor em̄ nimis
ſumꝰ ꝓcliues ad accidiam: ⁊ ꝑ ꝯſe
quēs ad aliorū opa diiudicāda. nō
ſine oī nota latētis īuidencie. Et vt
idē dicit. Rara virtus ē: fraterne vir
tuti nō īuidere · Cū ei nō poſſumꝰ qd̄
alij. faciliꝰ imitari: eos. aut detra
himꝰ ipſis ꝗ mordemꝰ. ꝙ ꝙ ſi columbīa
pietate ꝗtiā dei īſpiceremꝰ: tūc vtiqꝫ
videremꝰ. ꝙ nobꝭ laboraret. nobꝭ ꝓfi
ceret. Tota ſiqd̄e ecclīa vnū corpꝰ ē:
⁊ ſibi īuicē mēbra ſubſeruiūt. Igit̄ ġ
cia dī nos iuuāte. faciliꝰ poſſuꝰ opa
ſcā ꝓximoꝝ nrā facere ꝑ caritateꝫ:
ꝙ ipī eadē ſibi ipſꝭ. Hic ē magꝰ et reli
gioſa cautela: q̄ ad ꝓfcm̄ valde iu
uat· Et ecōuerſo magꝰ negligencia
multorū: q̄ a profectu nimis retar
dat. Igit̄ de profectu proximi gau
deamus: ⁊ opera ipſius ex animo di
ligamus. et noſtra ſunt: ⁊ aliquādo
amplius ea poſſidemus ꝙ ipſe qui
ea facit. O cur tantum bonum negli
gimus. Nullam ergo virtutem con
temnere. vel abicere debemꝰ. Omnes
enim vtiles nobis ſunt · Neqꝫ aliq̄
virtus eſt que aliam impediat vel
excludat: ſed ſe mutuo iuuant ⁊ de
fendunt: ⁊ ſibi mutuo cedunt. prout
recta racio dictat· Exemplum bonū
habemus in operacōe naturali. Vir
tus enim operatur per modum na
ture. Videmꝰ enim ꝙ natura ꝗuis
habeat aptitudinem ad omnes actꝰ
naturales. tamen nō poteſt ōnes ſi
mul facere: ſicut non poteſt homo eo
dē momento ſtare et currere. aut lo
qui et tacere. Etiam q̄dā nō niſi cer
to tempe facere valet: ſicut puer
non poteſt generare. nec īfans ābu
lare: et ſic de alijs. Omnia em̄ ſuis li
mitibꝰ artātur: et quaſi ex multis
ꝑticularibus cauſis integrant̄. Sꝫ
in illa ſumma virtute creatrice. oīa
ſimul et ſemel ſunt: ⁊ nichil prohi
bet ōmia ſimul operari. Adhuc vna
pulchra queſtio reſtat: quare ſcili
cet tāta cura de alijs virtutibꝰ hn̄
da ſit: cum premium eterne vite tri
buatur· ſꝫ ꝰ ſolam caritatem. vt di
ctum eſt. Reſpondendum. ꝙ loq̄ poſ
ſumus de caritate. ſicut de aliquo di
tiſſimo rege: ꝗ ꝑcōſa margarita: aut
pulcherrīa ſpōſa. Oīa hec ſine custo
dia ꝑiclitātur. Ita em̄ deus ordina
uit: vt etiam homo aliqd̄ debeat fa
cere pro ſalute ſua. gracie videlicet
cooperādo. Ad hoc ſeruit ꝑabola ta
lentorū. Conſtat nanqꝫ caritatē ꝙ

diu in hac vita ſum⁹. eſſe in magno
periculo: neqȝ promptā obedienciam
habere a viribus naturalibus. ſine
concurſu virtutum moralium. Mul
tipliciter eciā impugnat̄ ab inimi
cis vndiqȝ et coangustatur. Unde
et ob hoc ſci patres ſuaſerunt iugi
ter. quatenus intermiſſo ad tēpus
principali actu eius q̄ eſt tēdere in
deum actualiter p amoroſam affe
ctionē. poci⁹ p̄mū laboraēt vnuſq̄ſqȝ
p ipaꝝ viriū nāliū reformacōe ac paſ
ſionū mortificacōe: qd̄ p morales v̄
tutes et ipaꝝ exercicia fieri hȝ: ſicqȝ
tādē ad op⁹ ſuū pn̄cipale ſalubri⁹
ac quieci⁹ rediēt. Alioqn̄ niſi h⁹ mo
do procedat: nūq̄ ad ſpirituale ro
bur pueniret. Cur autem tam ſtu
dioſe viri eciam pfecti quarundam
virtutum exercicia declinauerūt. ac
declinanda docuerint. dici poteſt. q
hoc ideo fecerunt: quia teſte ſacro e
loquio. quedam virtutes ſunt diffi
cilime practicabiles: quedam eciam
minus meritorie. Igitur cōſulte iux
ta ſnīam apoſtoli. oīa pbātes. quod
magis ſecuꝝ et meritoriū fuit elege
runt: cauteqȝ procedentes. quod ele
gerunt ad perfectum vſqȝ perduxe
runt. Sicqȝ de virtute in virtutem
euntes tandem deum in ſyon videre
meruerunt: ſuaqȝ exempla poſteris
imitanda reliquerunt. De vlterior̄
hui⁹ materie ampliſſime proſecucio
ne. breuitatis grā ſuperſedeo. Sup
pleat dominus de⁹ in nobis qui ſo
lus potens et bonus eſt. quod min⁹
habem⁹: quatenus ipius largitate
ſuffulti. ſic in vera caritate pficia⁹
p ſacrarū v̄tutum opa: ut inter eos

de q̄bȝ loq̄mur cōnumerari mereamur.
Et tātū de caritate archāgelica. ſiue
ſcd̄o gradu caritatis incipientis di
ctum ſufficiat. De caritate v̄tuali. Ca. xi.

Virtualis caritas ſiue virtuo
ſa ſic dici poteſt: q p eam me
reatur homo qui ipſam habuerit in
chorū virtutum aſſumi: qui ſm gre
goriū et bernardum eſt tercius in
aſcendendo: et vltimus prime ierar
chie: et ſepti⁹ in deſcēdēdo. Neqȝ hic ē
curādū de diuſitate inť ſcōs. videlicȝ
dyoniſiū et gregoriū in aſſignādo or
dinacōnē choroꝝ: q nō vocabula ſȝ
v̄tutē vocabuloꝝ q̄rim⁹. Unū ſimpli
citer poſſum⁹ dicē. q terci⁹ gradus
caritatis mētur aſſociacōnē ťcij cho
ri ſpirituū btōrū in celeſtibȝ: et ſic de
alijs ſuo mō aſcēdēdo vſqȝ ad ſupre
mū. Hic aūt gdus ſm iſtā cōſidera
cionē pie credit̄ in hoīe bōē volunta
tis exercuiſſe: qñ p⁹ pmē lamēta et
v̄tutū exrcicia ſacris meditacōibȝ et
alijs ſpūalibȝ cariſmatibȝ ac diuīs
gracijs dotat̄. Et crebro hec caritas.
ſiue tercius gradus caritatis: qua
ſi expimentaliter ſentit intus in a
nima et foris in corpore. dominū de
um ſibi amicabiliter reconſiliatum.
Nā intꝰ ſm apli doctrinā ſpūs ſcūs
ſpūi hūano teſtiōniū reddit ita ha
būdāť q fili⁹ dei ſit: ut q̄ de h⁹ ndubitare
n̄ ti̇ere poſſit. Foris eciā in corpe non
nūq̄ aliq̄ ſupnālia ſigᷓ diuīe dilcōis
pcipiuntur: videlicet dulcedo mirabi
lis in guſtu. aut ſuauitas in odora
tu. et ſimilia. Huic gradui aſſignat
beatus gregorius graciam miracu
lorum: ſic dicens. Sunt nonnulli
qui diuine largitatis munere rferti